

MEMO van het college aan de raad

datum : 12 april 2011
aan : Gemeenteraad
van : College
onderwerp : Plan van Aanpak 'Duurzaamheidsbeleid 2011-2015'
portefeuillehouder : Alwin Hietbrink
inlichtingen bij : Kathy Boomstra

Aanleiding

- Op initiatief van ons college als onderdeel van de actieve informatieplicht.

Kernboodschap

Ons college wil informatie verschaffen over de aanpak van het opstellen van duurzaamheidsbeleid.

Inleiding

In het coalitieprogramma 2010-2014 is vastgesteld dat in 2011 duurzaamheidsbeleid wordt opgesteld. Voor het opstellen van duurzaamheidsbeleid is een plan van aanpak opgesteld (zie bijlage 1). In het plan van aanpak wordt ingegaan op de projectomschrijving- en organisatie, planning en capaciteit.

Ter voorbereiding op het opstellen van duurzaamheidsbeleid heeft in januari 2010 een open discussie in de gemeenteraad over het begrip "duurzaam" plaatsgevonden. Tijdens deze discussie stond de vraag 'wat betekent duurzaamheid voor de gemeente Bergen' centraal. Deze discussie heeft geleid tot een eenduidige definitie voor de gemeente Bergen. *"De gemeente Bergen verstaat onder duurzaamheid een wijze van plannen, bestemmen, ontwerpen, bouwen, inrichten en beheren van projecten (in het algemeen) die is gericht op het bevorderen van een aantrekkelijke en leefbare omgeving om in te wonen, werken en recreëren voor nu en in de toekomst."*

Doelstelling

Het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Bergen stelt tot doel om:

- het huidige gemeentelijke beleid voor duurzaamheid te bundelen, de ambities en doelstelling opnieuw tegen het licht te houden en deze te voorzien van een strategie voor implementatie in andere beleidsterreinen en hoe een voorbeeldfunctie te vormen voor burgers en ondernemers. Ook zal het condities scheppen voor het doorvoeren van duurzaamheid op projectniveau met als doel om duurzaamheid een vanzelfsprekend onderdeel te laten vormen van de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie en de betrokkenheid van de gemeente te vergroten;
- de kaders en uitgangspunten, waar de gemeente Bergen zich de komende jaren op gaat richten, vast te stellen. Dit wordt uitgewerkt in de vorm van speerpunten die de duurzaamheidsambitie en –doelstellingen van de gemeente Bergen bepalen;

- de speerpunten met concrete plannen, activiteiten en maatregelen uit te werken in een duurzaamheidsagenda. Deze agenda geeft aan waar de inspanningen van de gemeente zich op richten om de lange termijndoelstellingen van 2030 te bereiken.

Planning

Na goedkeuring van het Plan van Aanpak wordt de projectgroep, bestaande uit vakspecialisten van verschillende disciplines, opgericht.

De planning voorziet in een snelle start, waarna er half mei een presentatie- of informatiebijeenkomst voor uw raad wordt georganiseerd. Tevens wordt er een bijeenkomst georganiseerd voor een breed publiek. Tijdens deze bijeenkomsten wordt er ruimte geboden om inhoudelijk input te leveren op de kaders- en uitgangspunten waarbinnen de gemeente Bergen haar duurzaamheidsambitie en –doelstellingen wil verwezenlijken. Dit wordt verwerkt tot een concept-duurzaamheidsbeleid.

Het concept-duurzaamheidsbeleid zal na het zomer reces aan ons college worden aangeboden. Na vaststelling wordt het concept-duurzaamheidsbeleid gedurende zes weken ter inspraak gelegd.

Zodra de inspraakreacties zijn verwerkt wordt het definitieve duurzaamheidsbeleid aan ons college aangeboden. Na instemming van ons college wordt het duurzaamheidsbeleid aan de Algemene RaadsCommissie aangeboden. Gelet op de planning wordt het duurzaamheidsbeleid begin 2012 door uw raad vastgesteld.

Financiële consequentie

Er is geen sprake van projectkosten voor het opstellen van duurzaamheidsbeleid voor de gemeente Bergen.

Bijlagen: (staat op Risbis onder college d.d. 12-04-2011)

- Plan van Aanpak 'Duurzaamheidsbeleid 2011-2015'.

Plan van Aanpak

Duurzaamheidsbeleid 2011-2015
gemeente Bergen

Opdrachtgever: Wim Bierman
Opdrachtnemer: Marleen Wijnker
Projectleider: Kathy Boomstra
Datum: 05-04-2011
Versie: versie 1.0

Inhoudsopgave

1	Projectomschrijving	3
1.1	Opdracht.....	3
1.2	Aanleiding	3
1.3	Visie.....	3
1.4	Ambitie.....	3
1.5	Missie en doelstellingen	4
1.6	Speerpunten	4
1.7	Stappenplan.....	4
1.8	Resultaat	5
1.9	Randvoorwaarden.....	6
1.10	Overige (beleids)kaders	6
2	Projectorganisatie	7
2.1	Projectgroep	7
2.2	Werkgroep	7
2.3	Adviesgroep.....	8
3	Planning en capaciteit	9
3.1	Planning.....	9
3.2	Capaciteit.....	10
3.3	Risico's	10
3.4	Risicobeheersing	10

1 Projectomschrijving

1.1 Opdracht

In het coalitieprogramma 2010-2014 is vastgesteld dat in 2011 duurzaamheidsbeleid wordt opgesteld.

1.2 Aanleiding

Het klimaat verandert, fossiele brandstoffen raken op. De omslag naar duurzame energie komt op gang en vraagt naast nieuwe technologieën ook om nieuwe structuren en organisatievormen. Op nationaal, Europees en internationaal niveau worden ambitieuze doelstellingen geformuleerd om klimaatverandering tegen te gaan.

De gemeente Bergen streeft naar een CO₂-neutrale gemeente in 2030. Deze ambitie is in het coalitieakkoord- en programma 2010-2014 vastgelegd. Het duurzaamheidsbeleid geeft aan waar de inspanningen van de gemeente Bergen zich op richten om onze ambitie en doelstellingen voor een CO₂-neutrale gemeente in 2030 te bereiken. Hoewel op dit moment in de gemeente Bergen al veel gedaan en bereikt wordt op het gebied van duurzaamheid is dit niet altijd voor iedereen bekend. Er is geen totaaloverzicht van alle duurzaamheidsmaatregelen aanwezig; de maatregelen die worden uitgevoerd of die zijn opgenomen in de planning, zijn onderdeel van diverse beleidsplannen en/of uitvoeringsprogramma's. Er is geen overkoepelend kader.

1.3 Visie

Al wordt het woord 'duurzaamheid' intussen veel gebruikt, het is niet altijd even duidelijk wat men nu precies onder duurzaamheid verstaat. Duurzaamheid is actueel en noodzakelijk, maar zonder voldoende draagvlak is het moeilijk om resultaten te boeken. Ter voorbereiding op het opstellen van duurzaamheidsbeleid heeft in januari 2010 een open discussie in de gemeenteraad over het begrip "duurzaam" plaatsgevonden. Tijdens deze discussie stond de vraag 'wat betekent duurzaamheid voor de gemeente Bergen' centraal. Deze discussie heeft geleid tot een eenduidige definitie voor de gemeente Bergen.

"De gemeente Bergen verstaat onder duurzaamheid een wijze van plannen, bestemmen, ontwerpen, bouwen, inrichten en beheren van projecten (in het algemeen) die is gericht op het bevorderen van een aantrekkelijke en leefbare omgeving om in te wonen, werken en recreëren voor nu en in de toekomst."

1.4 Ambitie

De ambitie van de gemeente Bergen is om een duurzame gemeente te zijn, waarin niet alleen aandacht is voor het 'hier' en 'nu' maar ook voor het 'daar' en 'later'. De gemeente Bergen wil zorg dragen voor een omgeving waarin het prettig wonen, werken en recreëren is, maar onze huidige welvaart mag niet ten koste gaan van die in andere delen van de wereld of van toekomstige generaties.

1.5 Missie en doelstellingen

Het duurzaamheidsbeleid wordt opgesteld om handen en voeten te geven aan de visie en ambitie van de gemeente op het gebied van duurzaamheid en om te laten zien op welke wijze de gemeente Bergen in uitgevoerde en voorgenomen activiteiten uitwerking geeft in het nastreven van duurzaamheid. Het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Bergen stelt tot doel om:

- het huidige gemeentelijke beleid voor duurzaamheid te bundelen, de ambities en doelstelling opnieuw tegen het licht te houden en deze te voorzien van een strategie voor implementatie in andere beleidsterreinen en hoe een voorbeeldfunctie te vormen voor burgers en ondernemers. Ook zal het condities scheppen voor het doorvoeren van duurzaamheid op projectniveau met als doel om duurzaamheid een vanzelfsprekend onderdeel te laten vormen van de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie en de betrokkenheid van de gemeente te vergroten;
- de kaders en uitgangspunten, waar de gemeente Bergen zich de komende jaren op gaat richten, vast te stellen. Dit wordt uitgewerkt in de vorm van speerpunten die de duurzaamheidsambitie en –doelstellingen van de gemeente Bergen bepalen;
- de speerpunten met concrete plannen, activiteiten en maatregelen uit te werken in een duurzaamheidsagenda. Deze agenda geeft aan waar de inspanningen van de gemeente zich op richten om de lange termijn doelstellingen van 2030 te bereiken.

1.6 Speerpunten

Het duurzaamheidsbeleid zal de volgende speerpunten uitwerken:

1. Duurzame ruimtelijke ontwikkeling
2. Maatschappelijk verantwoord ondernemen bij bedrijven
3. Energiebesparing
4. Duurzame energie
5. Duurzame mobiliteit

1.7 Stappenplan

stap 0: Inventarisatie

- Het huidige landelijke, regionale en gemeentelijke duurzaamheidsbeleid wordt geïnventariseerd.
- De projectgroep wordt samengesteld en geïnformeerd.
- Het plan van aanpak wordt door het college vastgesteld en aangeboden aan de raad.

stap 1: Oriëntatiefase

- De huidige vastgelegde ambities, doelstellingen en mogelijkheden worden door de projectgroep in beeld gebracht, tegen het licht gehouden, bijgesteld en geconcretiseerd.
- Door de projectgroep wordt de toegevoegde waarde en het rendement voor de gemeente Bergen bepaald.
- *Overleg:* 1x overleg de projectgroep.

Stap 2: Inventarisatie en analyse

- Per speerpunt worden de kansen en knelpunten geanalyseerd.
- In deze fase worden de speerpunten uitgewerkt die de basis vormen voor het duurzaamheidsbeleid.
- Globaal de (financiële) consequenties en risico's in beeld brengen.
- *Overleg:* 1x overleg met de projectgroep.

Stap 3: Visievorming

- De visie gaat in op de gewenste duurzaamheidsambitie in relatie tot de bij stap 2 en 3 benoemde speerpunten en uitwerking.
- Er ontstaat een duidelijk toetsingskader waaruit gewenste en niet gewenste ontwikkelingen in de diverse deelgebieden naar voren komen. Er wordt een kader geboden voor nieuwe initiatieven.
- In deze werkstap worden tevens gewenste projecten geformuleerd en gezocht naar financieringsmogelijkheden.
- *Overleg:* 1x overleg met de projectgroep.

Stap 4: Ontwikkelingsrichtingen

- De speerpunten worden uitgewerkt met concrete plannen en activiteiten in de duurzaamheidsagenda.
- Per speerpunt worden de plannen en activiteiten uitgewerkt, waardoor discussie ontstaat over doelen, prioriteiten en begrenzing.
- Financiën worden op hoofdlijnen uitgewerkt.
- *Overleg:* 1x overleg met de projectgroep.
- Betrokkenheid van de raad: Tijdens een presentatie- en informatie bijeenkomst voor de raad wordt er inhoudelijke discussie gevoerd met de raad. Aan de raad wordt er ruimte geboden om input te leveren op de kaders- en uitgangspunten waarbinnen de gemeente Bergen haar duurzaamheidsambitie en –doelstellingen wil verwezenlijken. Dit wordt verwerkt in het concept-duurzaamheidsbeleid. Daarnaast wordt er een soortgelijke presentatie- en informatie bijeenkomst georganiseerd voor een breed publiek.

Stap 5: Afronding

- Als resultante van het duurzaamheidsbeleid wordt een duurzaamheidsagenda opgesteld. Het duurzaamheidsbeleid biedt een uitvoeringskader voor een periode van vier jaar. De projecten dragen bij aan het realiseren van de visie en geven oplossingen aan de problematiek zoals die tijdens de analyse naar voren is gekomen en waarop de visie een antwoord geeft. Van elk project wordt het doel aangegeven, betrokken partijen, financiering en tijdspad.
- Aan de hand van de resultaten van de voorafgaande fasen wordt een concept-duurzaamheidsbeleid en de duurzaamheidsagenda opgesteld en aangeleverd voor besluitvorming door het college.
- Na vaststelling door het college gaat de inspraak van start.
- De inspraakreacties worden verwerkt in de 'eindrapportage inspraak' conform inspraak verordening en aan het definitieve duurzaamheidsbeleid toegevoegd.
- Na instemming van het college wordt het duurzaamheidsbeleid aan de AlgemeneRaadsCommissie aangeboden om door de raad te laten vaststellen.
- *Overleg:* 1x overleg met de projectgroep.
- *Communicatie:* Er wordt een formele inspraakprocedure gevolgd.

1.8 Resultaat

Van het duurzaamheidsbeleid wordt verwacht dat:

- de gemeente Bergen zich kan profileren: door duurzaamheid te integreren in de gemeentelijke organisatie en onze bewoners, ondernemers en bezoekers kan inspireren en motiveren zich hierbij aan te sluiten;
- het samengang creëert binnen het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid;
- het een richtinggevend kader vormt voor de gemeentelijke inspanningen voor de komende jaren.

1.9 Randvoorwaarden

- Kennis en ervaring binnen de eigen organisatie en de regio benutten.
- Een ontwikkelings- en leerproces op gang brengen en houden, zodanig dat:
  - steeds helderder wordt wanneer er sprake is van synergie en wanneer van dilemma's;
  - ongewenste afwenteling op toekomstige generaties wordt voorkomen;
  - beleid en communicatie goed op elkaar worden afgestemd.

1.10 Overige (beleids)kaders

In het Klimaatbeleidsplan 2009-2012 zijn de algemene klimaatsdoelstellingen van de gemeente vastgelegd. De algemene klimaatdoelstellingen van de gemeente Bergen zijn afgeleid van het Rijksbeleid: 2% energiebesparing per jaar t.o.v. 1990, 20% duurzame energie in 2020 en 30% CO₂-reductie in 2020.

In 2009 heeft HVC energie- en afvalbedrijf te Alkmaar voor de gemeente Bergen een quickscan uitgevoerd naar het energiegebruik en het potentieel voor duurzame energie in Bergen. In het daarin geschetste intensieve scenario komt Bergen tot een productie van duurzame energie in 2035, die ongeveer even groot is als de energievraag. In dat geval is de energievraag in Bergen dus volledig verduurzaamd. In het coalitie-akkoord 2010-2014 is echter de doelstelling geformuleerd dat de gemeente Bergen streeft naar een CO₂-neutrale gemeente in 2030.

Gelet op het bovenstaande heeft de gemeente Bergen de HVC opdracht gegeven om de klimaatambities van de gemeente Bergen uit te werken. De doelstelling van HVC is om de gemeente Bergen de onderbouwing te bieden voor het kiezen van een passende doelstelling voor energie- en klimaatbeleid en vervolgens de keuze te maken op welke opties de gemeente zich hierbij richt. HVC zal duidelijk in beeld brengen welke opties Bergen heeft voor energiebesparing, duurzame energie en CO₂-reductie. Pakketten van opties bieden gezamenlijk de basis voor een drietal scenario's (van niets doen tot aan de doelstelling uit het coalitie-akkoord) op basis waarvan routekaarten worden opgesteld met daarin de ontwikkeling van duurzame energie in Bergen in de tijd, de benodigde activiteiten en de financiële consequenties. De eindrapportage wordt in maart 2011 afgerond. Het eindrapport vormt een belangrijke bouwsteen bij het vaststellen van de ambities voor het energie- en klimaatbeleid van Bergen en het uitwerken/implementeren daarvan.

2 Projectorganisatie

2.1 Projectgroep

Er wordt een projectgroep samengesteld, bestaande uit vakspecialisten van verschillende disciplines. De projectgroep is verantwoordelijk voor de integrale benadering en afstemming tussen de verschillende disciplines. De projectgroep bestaat uit de volgende deelnemers:

Projectleider - beleidsmedewerker milieu	Kathy Boomstra
Team Ontwikkelaars - beleidsmedewerker economische zaken/toerisme/recreatie - beleidsmedewerker verkeer en vervoer - beleidsmedewerker groen en landschap	Sipke Diepbrink Rienk van der Meer Pieter Korstanje
Team Vormgevers - senior vormgever	Edwin de Waard
Team Beheer - teamleider	Erik Poerstamper
Team Communicatie - communicatieadviseur	Nicole Merskers
Team Financieel en bedrijfsvoeringsadvies - financieel adviseur	Anja van Sluis

De ambtelijk projectleider zal de benodigde disciplines tijdig inschakelen, bepaalt de agenda, bewaakt de kwaliteit van de planvorming en is eindverantwoordelijke. Van elke projectteamvergadering wordt een standaard verslag gemaakt. De portefeuillehouder wordt op de hoogte gehouden via de portefeuillehoudersoverleggen.

2.2 Werkgroep

De projectgroep wordt ondersteund door de werkgroep. Afhankelijk van de behoefte van de projectgroep kan de werkgroep voor advies worden ingeschakeld. De werkgroep bestaat uit de volgende deelnemers:

Team Ontwikkelaars - beleidsmedewerker milieu - beleidsmedewerker economische zaken/toerisme/recreatie - beleidsmedewerker volkshuisvesting - beleidsmedewerker sociale zaken - beleidsmedewerker welzijn - beleidsmedewerker cultuurhistorie - beleidsmedewerker openbare orde en veiligheid	Monique Klaver Linda de Groot Janna Arjaans Laureen Hulskamp Mario Weima Boukje Detmar Hanneke Butter
Team Plannen en Projecten - senior projectleider ontwikkeling	Eric van Hout
Team Wijkgericht Werken - wijkcontractfunctionaris	Daphne van Gelderen
Team Juridisch en personeelsadvies - inkoop adviseur	Cees van Geel
Team Vergunningen - 1 ^e medewerker	Judith Harmelink
Team directie- en college ondersteuning - 1 ^e medewerker	Thecla Engelsbel
Milieudienst Regio Alkmaar - adviseur Klimaat & Duurzaam Bouwen	Ton Tuinman

2.3 Adviesgroep

De project- en werkgroep van de gemeente kunnen het duurzaamheidsbeleid niet alleen realiseren. Voor het verkrijgen van draagvlak worden bestuurders, inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen, (wijk- en ondernemers)verenigingen, stichtingen en diverse comités (zoals het Energie café en Bergen Millennium Gemeente comité) uitgenodigd om te participeren. Dit gebeurt door middel van het organiseren van twee presentatie- en informatiebijeenkomsten, te weten: één bijeenkomst voor de raad en één bijeenkomst voor een breed publiek.

Tijdens deze bijeenkomsten worden de hoofdlijnen van het duurzaamheidsbeleid gepresenteerd. Daarnaast wordt er ruimte geboden om inhoudelijk input te leveren op de kaders- en uitgangspunten waarbinnen de gemeente Bergen haar duurzaamheidsambitie en –doelstellingen wil verwezenlijken. Dit wordt verwerkt tot een concept-duurzaamheidsbeleid.

3 Planning en capaciteit

3.1 Planning

Na goedkeuring van het Plan van Aanpak wordt de projectgroep, bestaande uit vakspecialisten van verschillende disciplines, opgericht. De planning voorziet in een snelle start, waarna er half mei een presentatie- en informatiebijeenkomst voor de raad wordt georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst wordt er een inhoudelijke discussie gevoerd met de raad. Aan de raad wordt er ruimte geboden om input te leveren op de kaders- en uitgangspunten waarbinnen de gemeente Bergen haar duurzaamheidsambitie en –doelstellingen wil verwezenlijken. Dit wordt verwerkt in het concept-duurzaamheidsbeleid. Daarnaast wordt er een soortgelijke presentatie- en informatie bijeenkomst georganiseerd voor een breed publiek.

Het concept-duurzaamheidsbeleid wordt na het zomer reces aan het college aangeboden. Na vaststelling wordt het concept-duurzaamheidsbeleid gedurende zes weken ter inspraak gelegd. Zodra de inspraakreacties zijn verwerkt wordt het definitieve duurzaamheidsbeleid aan het college aangeboden. Na instemming van het college wordt het duurzaamheidsbeleid in de AlgemeneRaadsCommissie aangeboden. Gelet op de planning wordt het duurzaamheidsbeleid begin 2012 door de raad vastgesteld.

Maand	Product	Activiteit
maart 2011	Stap 1	Projectgroep
april	Plan van Aanpak	Vaststelling college
april	Plan van Aanpak	Informereren raad
april/mei	Stappen 2 en 3	Projectgroep
mei/juni	Presentatie- en informatie bijeenkomst	Bespreking met gemeenteraad
juni	Presentatie- en informatie bijeenkomst	Bespreking met participanten
juli/augustus	Stappen 3 en 4	Projectgroep
23 augustus	Concept	Vaststelling college
31 augustus	Inspraak	Publicatie
1 september t/m 13 oktober	Inspraak	6 weken inspraak
oktober/november	Stappen 4 en 5	Projectgroep
16 november	Nota van zienswijze	Verwerken inspraakreacties
november/december	Stap 5	Projectgroep
januari/februari	Definitief	Instemming college
januari/februari	Definitief	ARC
januari/februari	Definitief	Vaststelling raad

3.2 Capaciteit

Duurzaamheid is binnen de gehele gemeente verweven. De werkzaamheden zijn gebaseerd op de inzet van ambtelijke uren binnen het normale takenpakket van de betrokken medewerkers. De personele inzet wordt als volgt ingeschat:

Personele inzet

Omschrijving	Uren
Kathy Boomstra	200
Sipke Diepbrink	30
Rienk van der Meer	25
Pieter Korstanje	15
Edwin de Waard	30
Erik Poerstamper	15
Nicole Meskers	30
Anja van Sluis	20

3.3 Risico's

Onvoldoende draagvlak, capaciteit, middelen.

3.4 Risicobeheersing

Draagvlak

Voor het verkrijgen van draagvlak worden bestuurders, inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen, (wijk- en ondernemers)verenigingen, stichtingen en diverse comités (zoals het Energie café en Bergen Millennium Gemeente comité) uitgenodigd om te participeren. Dit gebeurt door middel van het organiseren van twee presentatie- en informatiebijeenkomsten (te weten: één voor de raad en één voor een breed publiek). Tijdens deze bijeenkomst wordt er een inhoudelijke discussie gevoerd. Er wordt ruimte geboden om input te leveren op de kaders- en uitgangspunten waarbinnen de gemeente Bergen haar duurzaamheidsambitie en –doelstellingen wil verwezenlijken. De reacties worden verwerkt in het concept-duurzaamheidsbeleid.

Capaciteit en middelen

Door het opstellen van het duurzaamheidsbeleid de duurzaamheidsambitie en –doelstellingen worden vastgesteld. De speerpunten worden uitgewerkt in de duurzaamheidsagenda met concrete plannen, activiteiten en maatregelen. In dit stadium kan nog geen inschatting gegeven worden van de ambtelijks- en financiële consequenties van het op te stellen duurzaamheidsbeleid.